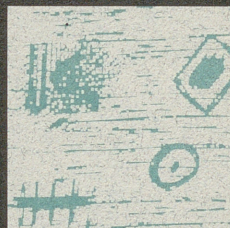

En el nom de la mar...,
i un inèdit (1991-2000)

849.915 PIE

Josep Piera

Col·lecció Poesia de Paper

103

En el nom de la mar..., i un inèdit (1991-2000)

Josep Piera

Universitat de les
Illes Balears
Servei de Biblioteca i
Documentació
Edifici Ramon Llull

Palma, 2000

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

5110039483

© del text: l'autor, 2000

© de l'edició: Caixa de Balears «Sa Nostra» i Universitat de les Illes Balears, 2000

Directors de la col·lecció: Francisco J. Díaz de Castro, Perfecto Cuadrado i Albert Ribas

Disseny: Jaume Falconer

Edició: Universitat de les Illes Balears. Servei de Publicacions i Intercanvi Científic. Campus universitari. Cra. de Valldemossa, km 7.5. 07071 Palma

Impressió: Taller Gràfic Ramon. Carrer de Jaume Balmes, 39 i 43. 07004 Palma

ISBN: 84-7632-589-4

DL: PM/1020-2000

Josep Piera (1947). La seua obra literària abarca tant la poesia, com l'assaig i la prosa de viatges. Com a poeta va obtenir el premi Carles Riba 1979, amb *El somriure de l'herba* (Ed. Proa) i va publicar en 1991 *Dictats d'amors* (Ed. 62) que recollia tots els seus llibres de poemes des de 1971. Darrerament ha aparegut *En el nom de la mar* (Ed. Empúries).

Com a prosista va guanyar el premi Josep Pla 1981 amb *El cingle verd* (Ed. Destino) i el Sant Joan 1996 amb *Seducions de Marràqueix*.

En assaig va guanyar el premi Josep Vallerdú 1994 amb *El paradís de les paraules* (Ed. 62)

Ha traduït Sandro Penna i Ibn Khafaja d'Alzira.

En aquest any 2000 ha aparegut *El Jardí llunyà* (Ed. 62), el seu darrer homenatge literari al món i la poesia andalusins.

1. A RIO

LA MAR

La mar, la mar, la mar.

La mar són emes infinites
com mamelletes de ritmes sensuals,
una a redona i planetària
que ens acull en la seua placenta maternal,
una brisa remorosa d'erres
que ara pot acabar terrible com un tro
seguit d'esclats, de crits silenciosos,
de llàgrimes de dol,
com ara esdevenir la suau carícia,
salada meravella de l'àngel somiat.
La mar, la mar, la mar!
La mar és una música en blau,
un mirall d'argent per al sol,
el llit on la lluna s'adorm,
el somni amb estels d'un infant.
La mar és l'etern moviment
d'aquest univers en un mot
que igual diu la vida joiosa
com negre silenci, com mort.
La mar, la mar, la mar.

I RIO RIU

Rio riu

en la càlida nit
de l'hivern tropical
amb la seua rialla
mulata i sensual.

Rio riu
mentre sonen en foc
els tabals de la mar.

Negres lluent
com panteres d'ulls vius
canten i dansen
al toc tebi i nu
del fantasma del mar.

Rio riu
per espantar ben lluny
els tigres de la mort.

Ombres descalces
amb els llavis pintats
en la fosca calor
es despullen plaents
en samba i carnaval.

Rio riu
amb la lluna salvatge
perfumada de sal.

Rio riu
com una puta sàvia
jove de cos
i vella d'esperit
cada nit sempre igual.

Tropical
sensual
fantasmal
Rio riu
sempre igual
sempre igual
sempre igual.

PELOURINHO

¿Què callen els negres
tambors de la nit a Bahia?
¿Què esperen els ulls
vigilants dels carrers de Bahia?
¿Què dansen les ombres
amagades en la llum de Bahia?
¿Què diuen les finestres
closes del càlid hivern a Bahia?

La seua música
trista com un deliri
no balla d'alegries
crida dimonis i pors.

La seua mar
àmplia com una abraçada
no canta somnis lliures
esguita plors amargs.

Les seues cases
velles com un silenci
no llueixen precioses
cauen fosques d'humitats.
Les seues cares
belles com una pena

no somriuen verdes joies
miren en silenci i prou.

Els negres tambors de Bahia
les ombres de llum de Bahia
els ulls dels carrers de Bahia

què dansen
què oculten
què esperen!

L'home que ve de lluny
no ho sap i ho demana.
Ningú no li respon.

L'AMOR, LA POESIA

A João Guimaraes Rosa

I

L'amor
no té paraules
té carícies
té gestos
té mirades
té deliris
té gemecs.
Per això
potser
la poesia
ve després.

II

L'amor
no té paraules
té músiques
té penes
té dolors
té silencis
té gemecs.
Per això
també
la poesia
ve després.

III

L'amor no té paraules
no té memòria
és cos total i prou.

2. RESSONS DE MARRÀQUEIX

RAMADÀ

A Elias Canetti

La nit finia i jo tastava uns dàtils.

La ciutat m'oferia l'abraçada
del passat, paraules entranyables
com ara "ma", ara "bacora", ara...

Carrerons callats amb combois de xicons
i mirades lluent que somien millors vides.
En un bar buit, la tele recita versicles de l'Alcorà.
L'aire perfumat d'espècies, d'orins, d'aigua de roses.

De nit, xavalets i bicicletes, estels fugaços;
llums de festa a la plaça, sons i fums que s'enlairen.
De dia, robes de colors, ulls a l'espera,
mans oferents com magranes madures.

Les flames d'uns xiprers fan del capvespre un desig,
del temps la meravella, del que no es diu la música.

BARACA

L'aigua és vida,
diu la lluent rialla del riu.
L'aigua és vida,
remoregen les copes dels àlbers de la ribera.
L'aigua és vida,
canta neta i transparent la sèquia.
L'aigua és vida,
somia l'ombra amable que m'acompanya.
L'aigua és vida.

M'hi assec. Escolte:
l'aigua és vida,
l'aigua és vida...
I sent als llavis la lluna
que m'ofereix tèbia i dolça
l'olor gustosa de l'herba-sana.

Una veu fresca
de dins em diu:
l'aigua és vida.

GASELA

Va corrent pel jardí

cantant el seu amor amb mots alegres,
com l'aigua de la font
va rient i saltant entre les roses.
El cos esvelt vesteix
de vels lluent que en moure's transparenten
i un bell collar de perles
llueix al coll, com els capolls que esclaten
les gotes de rosada.
Als llavis du el fresc somriure dolç
de qui se sent feliç
i ho diu amb clara veu de pura llum
creient que, on és, no hi ha
ningú que escolte el seu secret joíós,
ni cap perill de res.
De colp, un branquilló tot ple de punxes,
com un parany, l'enganxa.
Amb arraps a la pell a terra cau.
Un plor tendre i amarg
fereix la nit. Adolorides perles.
Un llamp llunyà. I, a l'alba,
en la grisor més grisa, núvols negres.
Brutes de sang i pols
entre pètals marcits roden les llàgrimes.
La lluna nova fuig.
El jardí no té ja cap joia jove.

3. LA MAR DE LLUNY

ne res pus cert de vós no puc saber,
ans si més cerc, per ser content no em cal.

Ausiàs March

No t'he perdut, amor, no t'he perdut.

Te n'has anat i prou. I ara et sé lluny.
La desolada soledat et fa present.
No t'he perdut, amor, no t'he perdut.
Em dicta adolorit el cor a batecs muts.

El meu amor, amor, no el vull perdre ni puc.
El goig se'm fa dolor, i prou. I així el patesc.
De mots, de planys, de somnis o de lluny,
sent que no et tinc i que ja no et tindrè
mai més; però, tot el que de tu he rebut,
és meu i viu amb mi fent-me més ple.

Fràgil amor el meu, trencat tot ell,
que intente recompondre i ja no puc.

Ara que ja no ets, amor, ets més que mai.
Ara que ja no et tinc, amor, et vull de veres.
Ara que ja no ets, amor, ets esperança.
Ara que t'he perdut, amor, ets meu per sempre.

L'amor, amor, és així: és, si no és.

4. A LÀRISSA

1

La mar, xiprers, columnes, capitells,
en un cartell descolorit pels anys
a la paret del bar d'una estació.
S'anuncia l'estiu en una illa.
Un vell record em ve, un desig fosc.
Prenc un cafè. Vaig sol. Faig temps. De pas.
Sempre de pas, no importa cap a on.
A l'espera del que ha de venir,
el tren, el tren, és clar, per dur-me on vaig.
¿On vaig? No importa gens. Avant, avant.
De sobte -un toc- sona un acordió
i un xicot cec, amb trista veu, passeja
una desconeguda melodia
entre la gent que espera per marxar.
Tot es fa clar en el seu ser concret,
fugaç, únic i etern: aquest instant,
el cafè trist, una amarga cançó.

3

En els somnis joves, Grècia era la mar
desitjada de llum, de goig salat.
Eren parets de calç rient d'estiu
i un cel tot blau entre marbres divins,
un got de vi daurat amb gust de bosc,
una tallada de meló a les mans.
Ara, que hi he tornat, si mai es torna
enlloc, no sé ni on vaig, em deixe dur.
Davant, la lluna al ple, l'Olimp nevat,
la mar molt lluny i jo mirant la nit,
la foscor transparent de l'hivern grec.

5

“Sàpies fer bell el que tens davant teu
i el que tens et serà just el que et cal.”
Això m'ha dit en somnis una veu.
He despertat. Davant m'era la mar
i una petita barca anant-se'n lluny.
La mar, la mar..., i jo: res més, res més.

5. RETURNS

GÈNOVA, DE PAS

De pas, sempre de pas.

Gènova és una ciutat de pas.

Places, palaus, jardins ocults,

escales velles, carrers humits, porxos foscos.

Olor a fregit, a cuiro, a verdura fresca, a orins.

Colors d'or vell, de marbres corcats, de parets grises,

de persianes verdes, de magnolis en flor,

d'ulls que no paren de mirar la mar.

Gènova és el sud, de pas.

Colles que xarren, negres dels vu' cumpra',

velles mamelludes que ofereixen tabac ros de contraban,

transvestits de falda estreta,

immundícia recalfada, bars barats.

I uns xicons que berenen una tallada de síndria

entre edificis somiadors de tant d'aguaitar en blau.

Cerca una maglia rotta nella rete

che ci stringe, tu balza fuori, fuggi!

Això busque ara, botar fora, fugir.

De pas, sempre de pas.

L'ESTELA DE L'ILISSOS

Res no havia canviat al Museu d'Atenes.

Era jo qui ara era un altre. Fet, desfet i refet.

Ells, els marbres del museu d'Atenes, no.

Un vell, del qual només roman el rostre barbut
i un noble gest meditatiu, observa, de perfil,
la meravella esplèndida d'un jove;
aquest, nu, amb els membres mutilats,
-com si algú, en altres temps bàrbars,
hagués volgut minvar-li la bellesa-,
displicent, mira lluny; als seus peus,
assegudet en uns escalons, un nen
innocent dorm, amb el cap sobre els genolls.
Un gos olora la punta del gaiato que du el vell.
El vell medita, el jove es mostra, el nen somia.

Les tres edats, les tres edats
de la vida dels humans, vaig pensar.
¿I el gos? El gos n'olora el final.

BLAI BONET

No t'has mort, Blai Bonet de Santanyí, àngel foll,
jove etern que tocaves el cel nit i dia.
No t'has mort, bé que ho diu la ràdio, ho diu la tele,
ho diuen els diaris i els amics que truquen
per compartir la teua absència sobtada.
Tots diuen que t'has mort, però no és cert.
No me'ls crec, perquè sé que no ets mort,
que allò que mor en tu no és el que et fa Tu,
que en tu només mor l'aparença de l'home
que ens guardava paraules, dites des de l'ànima
encarnada en un rostre tot ulls de tant mirar la mar.
La teua companyia aparaulada ara és més pura,
més intensa, més transparent i blava en el deliri.
Tu ets paraula feta vida, paraula en clam de ser.
Paraula que no calla, música en veu
que ressona en els nervis i perdura en la ment
com un eco en la serra, com la remor del mar,
tan clara quan es fa silenci en la calma
com quan retrona tèrbola en la tempesta.
Diuen que t'has mort una vesprada de desembre,
al ple de l'hivern de l'any 97, quan el sol
comença a voler créixer i anunciar vida nova.
Llegint-te, ara que diuen que t'has mort,
torne a dir que no és cert, que no és ver,
que quan un home té el do de la paraula
i la sap dir en plenitud, a doll i a brolls,

quan mor, el que mor en ell no és Ell.
Ell, Tu, Blai, com Jesús infant, renaix
fent-nos sentir viu el seu sentir.

EN EL NOM DE LA MAR

A Maria Mercè Marçal

Com un tempestuós mirall en gris

que es trenca en mil bocins de llums rebels
la mar que mire ara em du el teu nom
d'aigua de dol, amiga amada, lluna
perduda en un cel fosc, tota silenci
i sal, fent-se i desfent-se en la remor.
Adéu et dic, però amb mi ets, eternament,
veu melodiosa plena de seny,
dona de mar i mots dins del meu jo.

Maria Mercé Marçal, el teu nom
conté tres voltes la mar, i la canta.

LA DROVA

Aquesta vella vall que ara veig verda,
daurada lluna de meló d'estiu,
és més que un llogaret entre muntanyes,
molt més que la infantesa al finestral,
molt més que un paradís ple de pinades.

Aquesta vella vall feta de somnis,
amagatall d'amors i de paraules,
la dels mil i un perfums i les fonts fresques,
la dels hiverns de llàgrimes de gel,
la de les veus que juguen i el silenci;
aquesta vella vall que vull per sempre verda.

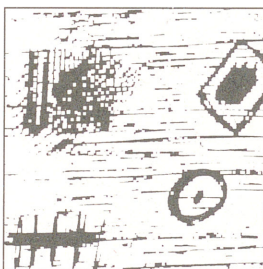
Aquesta que rebrota riallera
després de les tempestes i la pluja;
aquesta que faig meua cada dia;
aquesta que duc viva a la memòria,
no la toqueu, si us plau, no la toqueu.
No la toqueu, si no és per a estimar-la.

NOVA ODA A SANTORINI

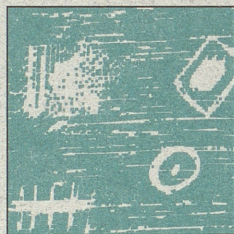
No busque ja, per aquest mar de llum,
aquell jove d'estels que vaig voler
un déu de carn i no cap marbre.
No veig cap vell vaixell a la deriva
que cerca un port de cendres esmolades
i es trenca a trossos en tocar les roques.
Veig només una nau i un home sol,
ambdós seguint avant el seu destí.

A tú, a qui tant he estimat.
A tú, volcà volgut de flama viva.
A tú, illa del cel i lluna en mar.
A tú, cendra cremant i freda lava.
A tú, et cante a tú, només, la sola
fira de goig en aquesta mar mare.

L'autor ha llegit aquests poemes al Centre de Cultura «Sa Nostra»
el dia 8 de maig de 2000

65. MEMÒRIA DE MARIA ANTÒNIA SALVÀ
66. JAUME ROSSELLÓ MIR. *Llum vol dir ombra*
67. JENARO TALENS. *Paraíso clausurado*
68. JAUME PONT. *La flor de llot*
69. DIEGO JESÚS JIMÉNEZ. *Poemas*
70. XAVIER ABRAHAM. *De matinada, baix el persistent reflex...*
71. ANTÒNIA ARBONA. *Cadència*
72. JULIO MARTÍNEZ MESANZA. *Fragmentos de Europa. 1977-1997*
73. TEOBALDO A. NORIEGA. *Ars Amandi*
74. BERNAT NADAL. *El fràgil desig*
75. ENRIQUE BADOSA. *XXIV Sonetos*
76. RAFAEL DE CÓZAR. *Poemas*
77. DIEGO DONCEL. *Poemas*
78. JESÚS MUNÁRRIZ. *Oficios varios*
79. NARCÍS COMADIRA. *Poemes*
80. SEBASTIÀ VIDAL. *Poemes*
81. ARCADIO LÓPEZ-CASANOVA. *Mester de poeta [1969-1999]*
82. VICENT BERENGUER. *Prova d'actor*
83. VICENT ALONSO. *Poemes*
84. ANTONIO PIEDRA. *Argumento de la cal*
85. OLVIDO GARCÍA VALDÉS. *Poemas*
86. JOSEP M. MARTÍNEZ ANGLÈS. *Poemes*
87. AURORA LUQUE. *Cuaderno de Mallorca*
88. LLUÍS URPINELL-I-JOVANI. *Poemes*
89. JACOBO CORTINES. *Paisaje en el tiempo*
90. XOSÉ MARÍA ÁLVAREZ CÁCCAMO. *Poemas*
91. JOSÉ MARÍA ÁLVAREZ. *Poemas*
92. FRANCESC FLORIT NIN. *Memorial dels ulls*
93. MARC GRANELL. *Selecció de Poemes*
94. ALMUDENA GÚZMÁN. *Poemas*
95. MIGUEL ANXO FERNÁN-VELLO. *Poemas*
96. DOMINGO-LUIS HERNÁNDEZ. *No más que la mañana [Poemas, 1986-1999]*
97. PILAR PALLARÉS. *Poemas*
98. ANTONI MARÍ. *Poemes*
99. JUAN MANUEL VILLALBA. *Poemas*
100. ANTONIO CARVAJAL. *De Flandes las campañas*
101. VICENÇ LLORCA. *La plaça de la poesia*
102. FERNANDO DELGADO. *Sobre el amor y sus contrarios (Antología)*

Universitat de les
Illes Balears

ISBN 84-7632-589-4

9 788476 325896

"SA
NOS
TRA"

Obra Social
I Cultural